

CDE

Centrum
pro dopravu
a energetiku

10

nejčastějších mýtů o energetice

a jak na ně reagovat

Obsah

Úvod	3
Klimatická politika jako nástroj politické moci	4
Obnovitelné zdroje jsou nespolehlivé	7
Dekarbonizace ničí evropský průmysl	10
Dekarbonizace dramaticky zdražuje energie	13
Energetická krize je způsobená zelenou politikou	17
Vliv člověka na klimatickou změnu se přeceňuje	20
Klimatická politika je škodlivější než změna klimatu	23
Evropa sama nemůže zachránit klima	26
Problém vyřeší budoucí technologie	29
Transformace jen přesune závislost z Ruska na Čínu	31
Závěr	34

Úvod

Dezinformace se v české veřejné debatě o klimatu přesouvají z okrajových médií do mainstreamu. Političtí představitelé, kteří odmítají lidský vliv na změnu klimatu, rozhodují o politikách ochrany životního prostředí a dostávají prostor pro formulování narativů, které nejsou postaveny na faktech nebo ignorují část reality. Tím posouvají debatu o konkrétních klimatických politikách z praktické roviny (co je potřeba udělat, abychom zabránili konkrétním problémům nebo zmírnili konkrétní krize) do roviny ideologické. Klimatická krize mezitím dopadá na všechny, a pokud nebudeme jednat, nejvíce její dopady odnesou ti nejzranitelnější, nikoliv ti u moci.

Tato publikace vznikla jako reakce na množící se nepravdy o klimatu a energetice v českém veřejném prostoru. Mapuje klíčové dezinformace a zavádějící narativy, které se opakovaně objevují. Neomezuje se přitom jen na jejich nejkřiklavější podoby, ale zaměřuje se i na sofistikovanější varianty, které mohou působit věrohodněji a být proto vlivnější.

Jejím cílem je nabídnout srozumitelný a praktický nástroj pro všechny, kdo se s těmito argumenty setkávají – v médiích, v práci, v rodině nebo na sociálních sítích. U každého mýtu nabízí krátkou odpověď, kterou lze použít v diskusi, a rovněž zasazuje témata do širšího faktického kontextu.

Dezinformace často staví na emocích jako je strach nebo nejistota a zjednodušují svět na představu bipolární reality (buď, anebo). Aby byly protinarativy úspěšné, v době přesycené informacemi už nestačí, aby byly postavené na faktech. Musejí být podpořeny také jasnými hodnotami, na kterých jako společnost chceme stát. Není to svět, ve kterém se tváří v tvář nové krizi zarputile držíme starých modelů, které nám dosud umožnily přežít. Je to svět, ve kterém přijímáme zodpovědnost za stav našeho světa a světa, který po sobě zanecháme. Svět, ve kterém jsme otevření inovacím, ve kterém chceme jednat, nikoliv čekat nebo mlžít. Svět, který si zaslouží naši péči a pozornost – a dobře nastavená pravidla, která uleví naší planetě a přírodě. Tyto a další hodnoty umožňují posunout debatu od obrany proti zavádějícím tvrzením k aktivnímu a smysluplnému rámování tématu klimatu a energetiky.

#1 |

Klimatická politika jako nástroj politické moci

Dezinformace:

Klimatická politika je jen ideologická záminka, jak lidem sebrat svobodu, zdražit jim život a zavést novou formu řízení společnosti shora. Elity si vymyslely klimatickou krizi, aby mohly ovládat ekonomiku i běžné lidi.

Zavádějící narativ:

Klimatická politika je sice založená na reálném problému, ale v praxi ji politici často zneužívají k prosazování ideologických cílů, posilování regulace a získávání větší kontroly nad ekonomikou i společností.

Klimatická politika jako nástroj politické moci

Narativ pracuje s emocí strachu a nejistoty tím, že komplexní proces politiky redukuje na snahu (*jich*) ovládat (*nás*). To odvádí pozornost od věcné diskuse o nákladech, přínosech a konkrétních opatřeních, na které se podílí celá společnost. Politika, včetně té klimatické, je v demokratické společnosti výsledkem veřejné a legitimní debaty o tom, jaká řešení zvolit.

Krátká odpověď:

Klimatická politika je o hledání řešení reálných problémů spojených s dopady klimatické krize. O tom, jak je řešit nejlépe, se vede normální demokratická debata.

Změna klimatu není politický konstrukt, ale dobře popsáný fyzikální jev, na kterém se shoduje drtivá většina klimatologů. Dopady – od extrémního počasí po ekonomické škody – mají přímé náklady pro státy, firmy i domácnosti. Ignorování problému by neznamenal „méně politiky“, ale spíš vyšší náklady a krizové zásahy v budoucnu.

Je pravda, že klimatická politika, jako každá veřejná politika, zahrnuje regulace, investice i přerozdělování. To ale není důkaz zneužití – je to standardní způsob, jak státy řeší velké systémové problémy (podobně jako u infrastruktury, zdravotnictví nebo energetické bezpečnosti). Různé politické směry se přirozeně liší v tom, jak silnou roli má hrát stát a jak mají být náklady rozděleny.

Dopady klimatické krize je potřeba řešit vedle individuální snahy především systémově. Dobře navržená opatření mohou mít zásadní dopady na ochranu přírody i obyvatel napříč společenskými skupinami, podpořit inovace a vytvořit nové ekonomické příležitosti.

Protihodnotou kontroly je **spoluodpovědnost za naši budoucnost. Klimatická opatření vedou k **odolnosti**: schopnosti společnosti zvládat dlouhodobá rizika a zároveň si zachovat svobodu volby skrze transparentní, demokraticky kontrolovaná rozhodnutí.**

2 |

Obnovitelné zdroje jsou nespolehlivé, bez stabilních zdrojů energii nezajistíme

Dezinformace:

Soláry a větrníky nefungují – když nesvítí slunce a nefouká vítr, není elektřina. Bez uhlí, plynu nebo jádra se moderní společnost okamžitě zhroutí.

Zavádějící narativ:

Obnovitelné zdroje mají v energetice své místo, ale kvůli své nestabilitě nemohou zajistit spolehlivé dodávky elektřiny. Proto je pro náhradu uhlí nezbytné spoléhat primárně na říditelné zdroje, jako jsou plyn nebo jádro.

Obnovitelné zdroje jsou nespolehlivé, bez stabilních zdrojů energii nezajistíme

Narativ využívá falešné dilema mezi „spolehlivými / stabilními“ a „nespolehlivými / nestabilními“ zdroji. Ignoruje při tom skutečnost, že energetické systémy vždy fungují jako celek. Vytrhává jednu vlastnost obnovitelných zdrojů (proměnlivost výroby) a prezentuje ji, jako by automaticky znamenala nefunkčnost celého systému.

Krátká odpověď:

Obnovitelné zdroje samy vše nevyřeší, ale v kombinaci s dalšími technologiemi jsou už dnes klíčovou součástí spolehlivých energetických systémů.

Je pravda, že výroba ze slunce a větru kolísá. Energetika se ale s proměnlivostí vyrovnává dlouhodobě – stabilitu proto nezajišťuje jeden typ elektrárny, ale kombinace různých zdrojů, přenosová soustava a řízení poptávky.

V praxi se spolehlivost systému s vysokým podílem obnovitelných zdrojů opírá o více nástrojů: akumulaci energie, propojení sítí mezi státy a chytré řízení spotřeby. Řada evropských zemí už dnes provozuje energetiku s vysokým podílem obnovitelných zdrojů bez toho, aby tím utrpěla stabilita dodávek. Fosilní zdroje jako je uhlí nebo plyn navíc znamenají závislost na dodavatelích, zatímco slunce nebo vítr jsou nejlevnější a nejdostupnější zdroje v každé zemi.

Rozvíjet obnovitelné zdroje a související technologie má smysl nejen kvůli zásadnímu snížení emisí a tedy **ochraně zdraví a ovzduší; je to zároveň cesta k větší **energetické soběstačnosti**. Energetika budoucnosti stojí na větší flexibilitě, propojenosti a odolnosti vůči výkyvům – a právě v tom mají obnovitelné zdroje důležitou roli.**

Raději než stavět falešná dilemata uvažujme o tom, jak vytvořit energetický systém, který je šetrnější, zvládá proměnlivost, snižuje závislost na dovozu paliv a dokáže reagovat na technologický i ekonomický vývoj.

3 |

Dekarbonizace ničící evropský průmysl

Dezinformace:

Zelená politika v Evropě likviduje průmysl. Firmy kvůli drahé energii zavírají továrny a utíkají do Číny nebo USA, kde žádná dekarbonizace není.

Zavádějící narativ:

Dekarbonizace sice sleduje legitimní cíle, ale její tempo a podoba v Evropě zvyšují náklady pro průmysl natolik, že ohrožují jeho konkurenceschopnost vůči regionům s méně přísnou regulací.

Dekarbonizace ničí evropský průmysl

Tento argument zjednodušuje komplexní vývoj v průmyslu a z nezdarů viní jedinou příčinu: dekarbonizaci. Opomíjí další zásadní faktory, jako jsou ceny fosilních paliv, geopolitické otřesy, technologické změny nebo proměna globálních trhů. Zároveň vytváří dojem, že bez dekarbonizace by evropský průmysl čelil stabilnímu a předvídatelnému prostředí, což neodpovídá realitě.

Krátká odpověď:

Evropský průmysl neohrožuje dekarbonizace samotná, ale spíš to, jak rychle se dokáže přizpůsobit změnám.

Evropský průmysl skutečně čelí tlaku – zejména kvůli vysokým cenám energie, které byly v posledních letech výrazně ovlivněny závislostí na dovážených fosilních palivech a geopolitickými krizemi. Právě tato závislost se ukázala jako zásadní slabina, kterou dekarbonizace pomáhá postupně snižovat. Levnější a stabilnější energie z domácích obnovitelných zdrojů může být naopak dlouhodobou konkurenční výhodou.

Současně probíhá globální průmyslová transformace: roste poptávka po nízkoemisních produktech, nové technologie (např. v ocelářství, chemii nebo bateriích) mění výrobní procesy a velké ekonomiky investují do modernizace. Evropa se snaží být součástí tohoto trendu – a v některých oblastech (např. čisté technologie) si buduje nové průmyslové kapacity. Rizikem proto není samotná dekarbonizace, ale spíše její špatné nastavení nebo zpoždění investic.

Současné tempo využívání zdrojů je neudržitelné a nešetrné, musíme proto hledat cesty, jak ekonomiku i průmysl měnit tak, aby jejich fungování bylo slučitelné s ochranou života na Zemi. Raději než pokoušet se chránit a konzervovat současný průmysl, který je zároveň masivním znečišťovatelem, dává smysl soustředit se na jeho modernizaci, inovace a dlouhodobou konkurenceschopnost.

Dekarbonizace je investicí do budoucí podoby ekonomiky a může evropskému průmyslu pomoci uspět v prostředí, kde se energetika i technologie rychle mění, a využít této změny ve svůj prospěch.

4 |

Dekarbonizace dramaticky zdražuje energie

Dezinformace:

Kvůli zelené politice máme nejdražší elektřinu v historii. Emisní povolenky a dotace na obnovitelné zdroje jen zdražují život běžným lidem.

Zavádějící narativ:

Dekarbonizační politiky, zejména cena emisí a podpora obnovitelných zdrojů, zvyšují cenu energie pro domácnosti i průmysl a zhoršují sociální i ekonomickou situaci.

Dekarbonizace dramaticky zdražuje energie

Narativ záměrně pomíjí celou řadu otázek spojených s klimatickými a sociálními opatřeními a vyhýbá se diskusi o spravedlivém nastavení systému tak, aby na znečišťovatele nedoplácely zranitelné domácnosti. Připisuje navíc vývoj cen energií jedné příčině a ignoruje, že ceny jsou výsledkem kombinace faktorů – zejména cen fosilních paliv.

Krátká odpověď:

Největší zdražení energií v posledních letech způsobil drahý plyn – ne dekarbonizace.

V Evropě byly skokové nárůsty cen energií v posledních letech úzce spojené s cenami zemního plynu, které reagovaly na geopolitické napětí a omezení dodávek. Protože plyn často určuje cenu elektřiny na trhu, promítl se jeho růst do celého systému. Tento vývoj by nastal bez ohledu na klimatickou politiku – a právě závislost na fosilních palivech se ukázala jako hlavní zdroj cenové nestability.

Dekarbonizační opatření mají na ceny vliv, ale jejich dopad je odlišný v čase. Například investice do obnovitelných zdrojů mohou krátkodobě vyžadovat podporu, dlouhodobě ale přinášejí levnější výrobu elektřiny, protože nemají náklady na palivo. Cena emisí zároveň odráží reálné náklady znečištění, které by jinak nesla společnost nepřímo. Klíčové je, jak jsou tyto politiky nastavené a jak stát pomáhá zvládat jejich dopady.

Dekarbonizace musí jít ruku v ruce se sociálními opatřeními. Dnes na činnost systémových znečišťovatelů doplácíme všichni a právě proto je změna energetického systému příležitostí ke **spravedlivějšímu rozdělení nákladů, předvídatelnějším cenám energie a také k větší **energetické bezpečnosti**.**

System založený více na domácích, bezpalivových zdrojích je méně vystavený výkyvům globálních trhů a je schopen zajistit dostupnou energii bez závislosti na volatilních a geopoliticky rizikových zdrojích.

5 |

Energetická krize je způsobená zelenou politikou

Dezinformace:

Zelená politika v Evropě likviduje průmysl. Firmy kvůli drahé energii zavírají továrny a utíkají do Číny nebo USA, kde žádná dekarbonizace není.

Zavádějící narativ:

Dekarbonizace sice sleduje legitimní cíle, ale její tempo a podoba v Evropě zvyšují náklady pro průmysl natolik, že ohrožují jeho konkurenceschopnost vůči regionům s méně přísnou regulací.

Energetická krize je způsobená zelenou politikou

Tento argument zaměřuje příčinu a následek. Energetickou krizi vysvětluje primárně politickými opatřeními, zatímco přehlíží klíčovou roli trhu s fosilními palivy a geopolitiky. Zároveň vytváří dojem, že bez klimatické politiky by byl energetický systém stabilní, což neodpovídá realitě posledních let.

Krátká odpověď:

Energetickou krizi způsobil drahý a nedostatkový plyn – ne zelená politika.

Hlavním spouštěčem energetické krize v Evropě byl prudký růst cen zemního plynu, který začal už v roce 2021 a dramaticky zesílil po omezení dodávek z Ruska. Protože cena plynu často určuje cenu elektřiny, promítl se tento šok do celého energetického trhu. Šlo tedy především o důsledek závislosti na dovážených fosilních palivech a geopolitických rizik, nikoli o výsledek klimatické politiky

Zelená politika naopak některé dopady krize tlumila: obnovitelné zdroje vyráběly elektřinu bez závislosti na drahém palivu a pomáhaly snižovat tlak na ceny. Krize zároveň urychlila investice do energetických úspor, diverzifikace dodávek a rozvoje nových zdrojů. Debata proto není o tom, zda klimatická politika krizi způsobilá, ale jak rychle dokáže pomoci snížit zranitelnost systému do budoucna.

Energetická krize ukázala, jak důležitá je odolnost a nezávislost energetického systému. Závislost na fosilních palivech činí energetický systém zranitelnějším. Místo nich potřebujeme posilovat domácí zdroje, úspory a flexibilitu.

Smyslem klimatické politiky je mimo jiné nastavit systémová opatření tak, aby země zvládaly energetické krize lépe a byly odolnější díky mitigaci klimatické krize, namísto jejího prohlubování setrváním v zastaralých modelech.

6 |

Vliv člověka na klimatickou změnu se přeceňuje

Dezinformace:

Lidé se na klimatické změně podílejí asi z tisícin procenta a změnou svého chování ani nemůžou nic změnit. Většina vědců je zpolitizovaná a ti se zdravým rozumem jsou důkazem toho, že konsenzus neexistuje.

Zavádějící narativ:

Klima se mění přirozeně a lidský vliv je jen částečný, rozhodně neexistuje žádná "climate emergency", to je jen politický výmysl. Dominantní vědecké instituce dělají zásadní chyby. V historii také došlo k výrazným oteplením, bez vlivu člověka.

Vliv člověka na klimatickou změnu se přeceňuje

Tento argument zpochybňuje samotný základ poznání, na kterém stojí debata o klimatu, a vytváří dojem, že „nevíme dost“. Využívá přirozené nejistoty ve vědě k tomu, aby relativizoval silnou shodu odborníků, a podsouvá systémové selhání institucí bez důkazů.

Krátká odpověď:

Na tom, že klimatickou změnu způsobuje hlavně člověk, se shoduje naprostá většina klimatologů.

Vědecký konsenzus neznamena, že všichni vědci souhlasí ve všem, ale že existuje robustní shoda na základních závěrech. V případě klimatu jde zejména o to, že se planeta otepluje a že hlavní příčinou jsou emise skleníkových plynů z lidské činnosti. Tento závěr vychází z dlouhodobého výzkumu v různých oblastech – od fyziky atmosféry přes měření teplot až po modelování klimatu – a je opakovaně potvrzován nezávislými týmy po celém světě.

Velké vědecké instituce fungují na principu transparentnosti, recenzního řízení a ověřování výsledků. Právě proto je velmi obtížné „zpolitizovat“ jejich závěry v globálním měřítku. Naopak, kdyby byla tvrzení o lidském vlivu zásadně chybná, existovala by silná motivace je vyvrátit – jak z vědeckého, tak ekonomického hlediska. Debata se dnes nevede o tom, zda člověk klima ovlivňuje, ale jak rychle změny probíhají a jak na ně reagovat.

Lidská činnost je klíčovou příčinou zásadního zrychlování oteplování planety a proto je také klimatická změna v našich rukou. Mezi vědeckými institucemi napříč obory na tom existuje shoda. Díky vědcům a vědkyním můžeme činit **informovaná rozhodnutí, opírat veřejnou debatu o **ověřené poznatky** a zároveň otevřeně diskutovat o tom, jak na jejich základě jednat.**

7 |

Klimatická politika je škodlivější než samotná změna klimatu

Dezinformace:

De karbonizace a Green Deal jsou horší než jakákoli klimatická změna.

Zavádějící narativ:

Náklady a vedlejší dopady klimatických politik mohou v některých případech převýšit přínosy, zejména pokud jsou opatření špatně navržena nebo příliš rychlá. Je proto otázka, zda současný přístup nepůsobí více škody než užitku.

Klimatická politika je škodlivější než samotná změna klimatu

Narativ implikuje, že v reakci na důsledky klimatické změny je horší "dělat něco" než "nedělat nic", přičemž se už nepouští do hodnocení smyslu či obsahu jednotlivých klimatických opatření. Takový narativ upřednostňuje kritiku krátkodobých nákladů před dlouhodobými dopady, zavírá oči před náklady nečinnosti a odvádí pozornost od diskuse o konkrétních politikách.

Krátká odpověď:

Neřešit změnu klimatu by bylo ekonomicky i společensky dražší než ji řešit.

Změna klimatu má reálné ekonomické dopady – od škod způsobených extrémním počasím přes dopady na zemědělství až po zdravotní a infrastrukturní náklady. Tyto dopady s rostoucí teplotou zesilují a mohou výrazně zatížit veřejné rozpočty i soukromý sektor. Jinými slovy: „nicnedělání“ není beznákladová varianta, ale scénář s rostoucími a obtížně kontrolovatelnými náklady.

Je pravda, že klimatické politiky mohou mít negativní dopady, pokud jsou špatně nastavené – například pokud neberou v úvahu sociální dopady nebo konkurenceschopnost. To ale není argument proti samotné dekarbonizaci, nýbrž pro její lepší design. Ekonomické analýzy dlouhodobě ukazují, že včasná a dobře cílená opatření vycházejí levněji než pozdější reakce na rozvinuté problémy.

Tváří v tvář problému je lepší konat, než nekonat. O konkrétních politikách můžeme diskutovat všichni a pokoušet se je navrhnout tak, aby nejen chránily klima a společnost, ale zároveň podporovaly inovace a zlepšovaly kvalitu našich životů.

Za naši budoucnost neseme odpovědnost. Je na každém z nás, jak se ke krizi postavíme, a zda přispějeme k tomu, aby byla klimatická politika smysluplně nastavená, nebo se budeme tvářit, že problém neexistuje.

8 |

Evropa sama nemůže zachránit klima, když Čína a Indie dál znečišťují

Dezinformace:

Nemá smysl, aby Evropa něco dělala, když Čína a Indie staví uhelné elektrárny - naopak tím podřezáváme větev vlastní konkurenceschopnosti. Budme racionální.

Zavádějící narativ:

Evropské emise tvoří jen menší část globálních emisí, takže samotná evropská dekarbonizace nemůže mít zásadní dopad, pokud se nepřidají i velké rozvíjející se ekonomiky.

Evropa sama nemůže zachránit klima, když Čína a Indie dál znečišťují

Narativ implikuje, že globální rozměr problému je důvodem k nečinnosti. Předpokládá, že pokud řešení není okamžitě stoprocentně účinné, nemá smysl vůbec. Opomíjí zároveň roli Evropy jako historicky největšího znečišťovatele, který nese dominantní díl odpovědnosti za současnou krizi.

Krátká odpověď:

Dopady klimatické krize musíme řešit a musíme začít tam, kde jsme změny schopni – tedy u nás.

Je pravda, že podíl Evropy na současných globálních emisích je menší než dříve a že velkou část emisí dnes produkují země jako Čína nebo Indie. Zároveň ale Evropa patří mezi regiony s nejvyššími historickými emisemi a vysokou spotřebou, což jí dává nejen odpovědnost, ale i kapacitu jednat.

Klimatická změna je globální problém, který se řeší postupně a skrze kombinaci kroků různých aktérů. Evropská politika má vliv nejen přímým snižováním emisí, ale i nepřímým: nastavováním standardů, podporou inovací a vytvářením tlaku na mezinárodní spolupráci. Navíc i velké ekonomiky jako Čína nebo Indie investují do obnovitelných zdrojů a transformace – mimo jiné právě proto, že se mění globální trhy a technologie.

Kdo, když ne my, kdy, když ne teď?

Evropa má v klimatické politice jít příkladem a postavit se k dopadům krize odpovědně.

Pokud nebudeme hledat řešení u nás, nemůžeme to chtít ani po druhých. Po období neregulovaného využívání planetárních zdrojů je načas nastavit systém ohleduplně, abychom chránili prostředí k životu pro příští generace.

9 |

Klimatická hysterie je zbytečná, problém vyřeší budoucí technologie

Dezinformace:

Zbytečně se omezujeme – lidstvo se vždy dokázalo adaptovat, brzy přijde levná fúze nebo nějaká převratná technologie, která všechno vyřeší.

Zavádějící narativ:

Technologický pokrok může v budoucnu výrazně snížit náklady dekarbonizace (např. v oblasti zachytávání CO₂ nebo akumulace energie), proto by dávalo smysl postupovat opatrněji a neinvestovat bezhlavě do současných, zatím neoptimálních řešení.

Klimatická hysterie je zbytečná, problém vyřeší budoucí technologie

Narativ pracuje se zdánlivou racionalitou varováním před unáhlenými řešeními a výzvou k čekání – tím ale odvádí pozornost od možných řešení, která již fungují, a podceňuje rizika nečinnosti. Vytváří falešný dojem, že máme čas čekat, aniž by to mělo náklady. Ve skutečnosti ale odklad snižuje prostor pro postupnou a řízenou transformaci a zvyšuje riziko drahých a rychlých zásahů v budoucnu.

Krátká odpověď:

Každé čekání se nám prodraží, je třeba jednat s rozmyslem, ale ihned.

Technologický pokrok je pro řešení klimatické změny klíčový – a skutečně přináší rychlé změny, například v oblasti obnovitelných zdrojů nebo baterií. Tyto technologie ale nevznikly „samovolně“; jejich rozvoj byl výsledkem dlouhodobých investic, politik a tržní poptávky. Čekání na průlom bez podpory a nasazení existujících řešení by tento proces spíše zpomalilo.

Zároveň není jisté, kdy a v jakém rozsahu budou některé technologie (např. zachytávání CO₂ ve velkém měřítku nebo fúze) dostupné a ekonomicky životaschopné. Klimatický problém je přitom kumulativní – emise se hromadí v atmosféře. Každé odložení proto znamená vyšší koncentrace skleníkových plynů a menší prostor pro postupné řešení.

Odklad řešení není řešení. Řada opatření, které snižují emise skleníkových plynů, jsou jednoduchá a stojí minimum nákladů - taková můžeme udělat hned. Ta ostatní je potřeba správně nastavit tak, aby na ně nedoplácely zranitelné domácnosti, a o tom, jak to udělat, musíme jednat nyní. Každé čekání nás stojí nejen další náklady, ale také omezuje prostor pro zavedení fungujících změn v budoucnu. Nebojme se jednat a **postavit se problému čelem.**

10 |

Transformace jen přesune závislost z Ruska na Čínu

Dezinformace:

Zelená energie je podvod – jen vyměníme ruský plyn za čínské solární panely a baterie, takže budeme stejně závislí, jen na jiném autoritářském režimu.

Zavádějící narativ:

Dekarbonizace může snížit závislost na fosilních palivech, ale zároveň vytváří novou strategickou závislost na Číně, která dominuje dodavatelským řetězcům v oblasti baterií, fotovoltaiky a kritických surovin.

Transformace jen přesune závislost z Ruska na Čínu

Narativ vytváří falešný dojem, že zvýšení poměru obnovitelných zdrojů v energetickém mixu způsobí geopolitickou závislost na Číně, což neodpovídá realitě. Opomíjí komplexní realitu diverzifikace zdrojů a budování vlastních kapacit, které naopak posílí domácí energetickou soběstačnost a sníží závislost na dalších zemích.

Krátká odpověď:

Obnovitelné zdroje závislost snižují – energii si můžeme vyrábět doma, technologie lze diverzifikovat.

Evropská energetická závislost na fosilních palivech je strukturální: jde o kontinuální potřebu dovozu paliv, jejichž cena i dostupnost jsou silně ovlivněny geopolitikou. To se ukázalo například při plynové krizi, kdy výpadky dodávek vedly k prudkým cenovým šokům a ohrožení energetické bezpečnosti.

U technologií, jako jsou solární panely, baterie nebo elektromobily, je situace odlišná. I když je dnes část výroby skutečně koncentrovaná (zejména v Číně), nejde o závislost na jediné surovině pro průběžný provoz ekonomiky.

Technologie lze nakupovat, skladovat, vyrábět v různých zemích a jejich dodavatelské řetězce lze aktivně diverzifikovat – což Evropa i další regiony už začaly dělat prostřednictvím průmyslových politik a investic do domácí výroby.

Navíc právě energetická transformace motivuje k posilování strategické autonomie: rozvoji evropské výroby baterií, zpracování kritických surovin a recyklace. Jinými slovy, nejde o fixní přesun závislosti, ale o dynamický proces, který může vést k větší rozmanitosti zdrojů a vyšší odolnosti.

Energetiku je potřeba transformovat mimo jiné s cílem snížit závislost na geopolitické situaci a zvýšit naši energetickou soběstačnost.

Dává smysl vytvořit podmínky pro to, abychom mohli vyrábět energii z vlastních zdrojů, a podporovat komunitní energetiku tak, abychom ji mezi sebou mohli sdílet a posílili tak odolnost i nezávislost komunit.

Závěr

Dezinformace o klimatu a energetice posouvají rámec veřejné debaty způsobem, který posiluje nejistotu a strach a v důsledku vede k nečinnosti či rezignaci. Nejčastější zavádějící narativy stojí na zjednodušování komplexních problémů, falešných dilematech a odvádění pozornosti od skutečných příčin problémů. Pokud nebudeme debatu aktivně rámovat jinak, definovat vlastní narativy postavené na hodnotách a posouvat ji od abstraktních pojmů ke konkrétním problémům a řešením založeným na faktech, hrozí, že se rámec nejistoty a rezignace stane dominantním.

Pokud jsme konfrontováni s dezinformací či zavádějícím narativem, často se nám nechce pouštět do debaty, protože můžeme mít pocit, že nejsme dostateční odborníci nebo že toho nevíme dost. Dezinformátoři to dobře vědí a těží právě z toho, že lidé začnou pochybovat o vlastní schopnosti se v problému orientovat. K tomu, abychom rozpoznali argumenty postavené na strachu, obviňování či zjednodušování, ale odborníci být nemusíme. Důležité je dokázat se ptát, ověřovat informace a nenechat se zatlačit do pasivity. Debata o klimatické politice a energetice patří všem, nenechejme si ji vzít těmi, kteří ji staví na nepravdách.

Naše budoucnost stojí na rozhodnutích, která děláme, vychází z debat, které vedeme i z ochoty nerezignovat ve chvíli, kdy jsou problémy složité. Právě proto má smysl o klimatu a energetice mluvit věcně, otevřeně a bez strachu. Schopnost vést otevřenou debatu, opírat se o fakta a hledat společná řešení je jednou z nejdůležitějších forem odolnosti, kterou dnes jako společnost máme.

Vydalo: Centrum pro dopravu a energetiku, z.s., duben 2026
Autorky: Zuzana Gruberová, Alžběta Jurčová
Publikace vznikla v rámci projektu Beyond Fossil Fuels: Countering energy
misinformation in shrinking civic space
www.cde-org.cz